

ΦΑΚΕΛΟΣ

ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

ΣΕΛΙΔΕΣ 7-12

ΟΙΚΟΔΙΚΤΥΑ

Είναι η λύση για τη Ροδόπη;

Φωτογραφία 1

ΠΙΝΔΟΣ

Νεογέννητες ελπίδες επιβίωσης

ΣΕΛΙΔΑ 6

Φωτογραφία 2

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Με τους κτηνοτρόφους του Λαγκαδά

ΣΕΛΙΔΑ 15

Φωτογραφία 3

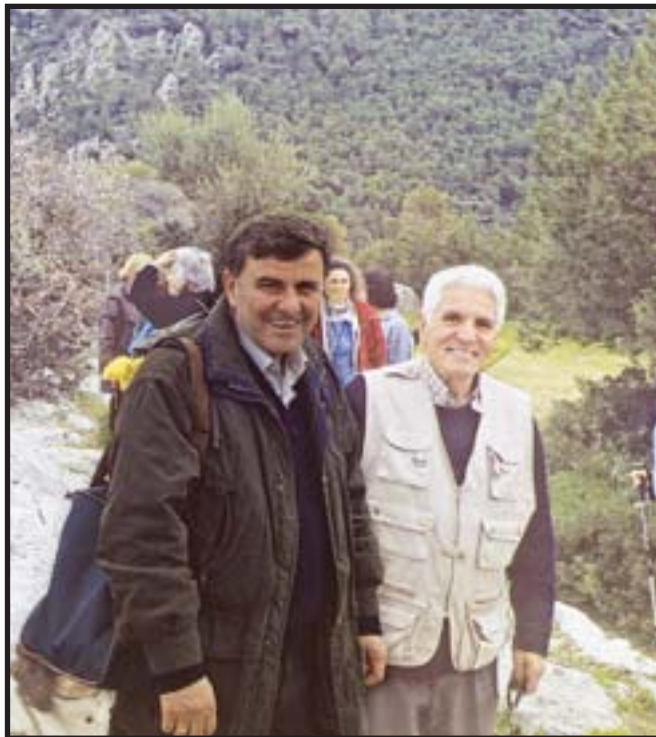
Η απώλεια, η κοινή στάση

ΣΤΙΣ 25 Ιανουαρίου 2008 έφυγε από τη ζωή ένας αξιόγαμπτος Δασάρχης σε ηλικία 60 ετών. Ο Γιώργος Ντούρος ήταν δασάρχης Πάρνηθας την κρίσιμη περίοδο 1988-1996, οπότε εντάθηκαν οι πιέσεις για αποκαταρτισμό δασικών εκτάσεων σε Πάρνηθα και Πεντέλη.

Ο Ντούρος όρθωσε το ανάστημά του και αντιστάθηκε στην τσιμεντοποίηση της περιοχής. Ως δασολόγος και στέλεχος του υπουργείου Γεωργίας, ήξερε σε βάθος τα προβλήματα που αντιμετώπιζει η Πάρνηθα.

Η απώλεια του Δασάρχη "προκάλεσε" την κοινή ανακοίνωση δέκα περιβαλλοντικών οργανώσεων: τα λογότυπά τους βλέπετε στο κάτω μέρος της σελίδας. Στην ανακοίνωση σημειώνεται:

"Ο πρόωρος θάνατος του πρώην Δασάρχη Πάρνηθας και μέχρι πρότινος διευθυντή Αισθητικών Δασών, Δρυμών και Θήρας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης στερεί από την ελληνική κοινωνία έναν οραματιστή και βαθιά συνειδητοποιημένο αγωνιστή για την προστασία του περιβάλλοντος. Ο Γιώργος Ντούρος που έφυγε από κοντά μας στις 25 Ιανουαρίου περνάει στην ιστορία ως ο ακεραίος Δασάρχης (1988-1996) που αγωνίστηκε ενάντια στις πολλές πιέσεις για υποβάθμιση του Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας και στη συνέχεια αντιστάθηκε σε παρόμοιες απειλές καταστροφής άλλων πολύ σημαντικών φυσικών βιοτόπων. Αυτός ο κορυφαίος υπερασπιστής του δημόσιου συμφέροντος αποτέλεσε και θα συνεχίσει να αποτελεί υπόδειγμα αδιάφθορου

Ο Γιώργος Ντούρος (αριστερά στη φωτογραφία) αναδείχθηκε σε άξιο λειτουργό, που διασφάλισε το δημόσιο συμφέρον.

δημοσίου υπαλλήλου που με προσωπικό κόστος υπηρετεί το κοινό καλό. Σε καιρούς γενικής σιωπηλής ηττοπάθειας απέναντι στη διαφθορά που μαστίζει τη δημόσια διοίκηση και την πολιτική ζωή της χώρας, ο Γιώργος Ντούρος και όλοι οι αδιάφθοροι δημόσιοι λειτουργοί αποτελούν φωτεινά παραδείγματα μιας ελπίδας που δεν έχει χαθεί.

Οι δέκα περιβαλλοντικές οργανώσεις που τιμούν τη μνήμη του Γιώργου Ντούρου εκφράζουν βαθιά και ειλικρινή συλλυπητήρια προς την οικογένειά του και προς όλους όσους είχε τιμήσει με τη φιλία και συνεργασία του".

Δίκτυο συνεργασίας

Η κοινή ανακοίνωση των 10 οργανώσεων έμελε να μην είναι η μόνη. Η πύκνωση του διαλόγου ανάμεσά τους, μετά από τις πραγματικές πυρκαγιές του 2007, απέφερε το συντονισμό της δράσης

τους σε σημαντικά μέτωπα για την προστασία του περιβάλλοντος. Ιδιαίτερα απέναντι στον υπουργό ΠΕΧΩΔΕ Γιώργο Σουφλιά, που προκαλεί με τις δηλώσεις του ότι οι περιβαλλοντικές οργανώσεις λένε "παπαρολογίες", αυτές απαντούν με κοινό βηματισμό και τεκμηριωμένες θέσεις. Με την κοινή γνώμη να κατακλύζεται από περιβαλλοντικές αστοχίες, διατροφικά σκάνδαλα και ακραία καιρικά φαινόμενα, ο λόγος των "10" αποτυπώνεται ως η πλέον έγκυρη απάντηση στο αλαλούμ των ρυθμίσεων που επιχειρεί να περάσει η κυβέρνηση. Με επιμονή η "Καλλιστώ" στηρίζει αυτό το μέτωπο των οργανώσεων και κάθε ευαίσθητου πολίτη.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ

Φωτογραφία 1

Σήμανση στο ορεινό μονοπάτι Σίλης - Πλατανόβρυσης στη Ροδόπη.

Φωτογραφία 2

Τα νεογέννητα αρκουδάκια της "Κατερίνας" (φωτο: Α. Riegler)

Φωτογραφία 3

Μαθήτριες του Κορδελιού συζητούν με κτηνοτρόφο.

ΟΙ ΕΙΔΙΚΟΙ επιστήμονες της Περιβαλλοντικής Οργάνωσης "ΚΑΛΛΙΣΤΩ" κατάφεραν πρόσφατα να τοποθετήσουν τον τρίτο σε σειρά δορυφορικό ραδιοπομπό σε λύκο. Μια νεαρή λύκαινα ήταν αυτή τη φορά εκείνη που προσέφερε στους ειδικούς τη δυνατότητα να τοποθετήσουν στο λαιμό της ένα ραδιοκολάρο τελευταίας τεχνολογίας. Η σύλληψη του ζώου πραγματοποιήθηκε στο Δημοτικό Διαμέρισμα Μαυραναίων. Στην περιοχή του νομού Γρεβενών εκτιμάται πως υπάρχουν 6-8 αγέλες λύκων, ενώ η συνύπαρξή τους με τον άνθρωπο δεν περιγράφεται πάντα ως αρμονική. Οι λύκοι δεν είναι συνήθως συμπαθείς, λόγω των επιθέσεων τους σε κτηνοτροφικά ζώα και κυνηγετικούς σκύλους - πρακτικές επιβίωσης του είδους στο έθνη ανθρωπογενές περιβάλλον της Ελ-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΓΙΩΡΓΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Γρεβενά: Λύκαινα με ραδιοπομπό

λάδας. Η παράνομη χρήση δηλητηριασμένων δολωμάτων αποτελεί μία από τις συνήθεις πρακτικές εξόντωσής τους. Η εφαρμογή της μεθόδου της δορυφορικής τηλεμετρίας αποδεικνύεται ιδιαίτερα αποτελεσματική στη μελέτη της χρήσης των βιοτόπων της περιοχής των Γρεβενών από τα μεγάλα θηλαστικά, παρέχοντας πολύτιμες πληροφορίες που μπορούν να βοηθήσουν στην ομαλότερη δυνατή συμβίωσή τους με τον άνθρωπο. Η επιστημονική ομάδα της "ΚΑΛΛΙΣΤΩ" συλλαμβάνει τα ζώα με ειδικές παγίδες, οι οποίες εξασφαλίζουν την αποφυγή τραυματισμού τους, και αφού αναισθητοποιηθούν, τοποθετείται σε αυτά ένα ειδικό δορυφορικό κολάρο το οποίο επιτρέπει τον ακριβή προσδιορισμό της θέσης κάθε μιάμιση ώρα, σε 24ωρη βάση για τα επόμενα δύο χρόνια. Αυτή η διαδικασία επιτρέπει την παρακολούθηση από τους ερευνητές της μετακίνησης της ραδιοσημασμένης πια λύκαινας, αλλά και όλης της αγέλης στην οποία αυτή ανήκει. Το κολάρο πέφτει μόνο του από το λαιμό

του ζώου, μόλις ολοκληρώσει την "αποστολή" του.

Σημειώνεται ότι η συγκεκριμένη μελέτη εντάσσεται στο πλαίσιο ειδικού επιστημονικού προγράμματος με βασικό στόχο την εκτίμηση της επίδρασης της κατασκευής και λειτουργίας της Εγνατίας Οδού (τμήμα Παναγίας-Γρεβενών), μήκους 37 χλμ., στις συνήθειες και μετακινήσεις των μεγάλων θηλαστικών. Οι εναπομείναντες πληθυσμοί της αρκούδας και του λύκου αποκóβονται σε πεπερασμένες ζώνες, εκεί που μέχρι την προηγούμενη

εικοσαετία είχαν πλήρη ελευθερία κινήσεων...

Με τα μέχρι στιγμής δεδομένα που έχουν συγκεντρωθεί, παρατηρήθηκε ότι οι λύκοι αναγκάζονται να χρησιμοποιήσουν ακατάλληλες υποδομές για να διασχίσουν τον αυτοκινητόδρομο, όπως είναι οι προβληματικοί κόμβοι, γεγονός που εγκυμονεί κίνδυνο για τα ζώα και τους οδηγούς (σύγκρουση με οχήματα) σε σημεία που δεν έχουν κατασκευασθεί ακόμα ειδικά περάσματα διέλευσης της πανίδας.

Το διετούς διάρκειας πρόγραμμα (2006-2008), που χρηματοδοτείται από την ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε., συντονίζει η περιβαλλοντική οργάνωση "Καλλιστώ" και υλοποιεί το μέρος του που αφορά στα μεγάλα σαρκοφάγα (αρκούδες-λύκους).

Η τοποθέτηση δορυφορικών ραδιοπομπών από τους επιστήμονες της σε άτομα λύκου και αρκούδας αποτελεί ένα από τα κύρια ερευνητικά αντικείμενα του πρωτοποριακού για τα ευρωπαϊκά δεδομένα προγράμματος.

▼ Η "Καλλιστώ" καινοτομεί, εφαρμόζοντας επιστημονικές μεθόδους οι οποίες προσφέρουν έγκυρα αποτελέσματα για τις συνήθειες και τις μετακινήσεις κάθε αγέλης, που υποχρεώνεται να "συμβιώσει" με τους νέους οδικούς άξονες της Δυτικής Μακεδονίας και της Ηπείρου.

✓ **Ελληνικές και βουλγαρικές αρχές συμφώνησαν για κοινές δράσεις με σκοπό την προστασία και την ορθή διαχείριση του φυσικού πλούτου στα κοινά σύνορα.**

ΜΕΓΑΛΗ επιτυχία σημείωσε η Διεθνής Συνάντηση για τη Διασυνοριακή Προστατευόμενη Περιοχή της οροσειράς Ροδόπης την οποία διοργάνωσε η Περιβαλλοντική Οργάνωση «Καλλιστώ» και η οποία εντάσσεται στην Κοινοτική Πρωτοβουλία Interreg IIIA Ελλάδας-Βουλγαρίας. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 13 & 14 Μαρτίου στο Παρανέστι της Δράμας με τη θε-

Στη συνάντηση συμμετείχαν από ελληνικής πλευράς οι Φορείς Διαχείρισης Ροδόπης και Δαδιάς, Δασαρχεία, εκπρόσωποι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Πυρο-

σβεστική Υπηρεσία, Οικολογικές Κινήσεις Δράμας και Ξάνθης, εκπρόσωποι του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας, εκπρόσωποι των κατά τόπους Διευθύνσεων Γεωργίας και των Διευθύνσεων Δασών. Από τη βουλγαρική πλευρά συμμετείχαν εκπρόσωποι της EcoArk, της Balkani Wildlife Society, της Society Rhodope-Mountain for everyone, του Bulgarian Biodiversity Foundation, του UNDP- Rhodope Project και πολλών άλλων. Στη φωτογραφία

το λόγο έχει ο επιστημονικός υπεύθυνος της «Καλλιστώ» Δρ. Γιώργος Μερτζάνης.

Προς πρωτόκολλο συνεργασίας

μή συμμετοχή περιβαλλοντικών οργανώσεων, ειδικών επιστημόνων, εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δημόσιων υπηρεσιών, Φορέων Διαχείρισης και άλλων φορέων από την Ελλάδα και τη Βουλγαρία οι οποίοι εμπλέκονται στις προσπάθειες για την προστασία και την ορθή διαχείριση του φυσικού πλούτου της περιοχής.

Σκοπός της συνάντησης αυτής ήταν η ανταλλαγή πληροφοριών, εμπειριών και προτάσεων και η εκπόνηση κοινών σχεδίων δράσης για την ανάδειξη της περιοχής και την ενημέρωση των κατοίκων για τους όρους συμβίωσης με τα μεγάλα σαρκοφάγα.

Τα συμπεράσματα

Δύο σημαντικά συμπεράσματα προέκυψαν από τη συνάντηση αυτή.

Πρώτον δημιουργήθηκαν οι όροι συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών, προκειμένου ΜΚΟ, τοπικοί φορείς και Περιβαλλοντικές οργανώσεις τόσο της ελληνικής όσο και της βουλγαρικής πλευράς να συμμαχήσουν στην κοινή προσπάθεια δημιουργίας ενός Διασυνοριακού Πάρ-

Ο πρόεδρος του Δ.Σ της «Καλλιστώ» Σπύρος Ψαρούδας και η Camelia Georgieva, ειδική στη Βιοποικιλότητα, παρουσιάζουν τις εισηγήσεις τους για τις προστατευόμενες περιοχές.

κου στην Οροσειρά Ροδόπης. Όπως συμφωνήθηκε στη συνάντηση, για την υλοποίηση ενός τέτοιου σχεδίου σημαντική προϋπόθεση είναι η υπογραφή ενός πρωτοκόλλου συνεργασίας από τις εθνικές και τοπικές αρχές και των δύο χωρών και προς αυτή την κατεύθυνση αποφάσισαν να κινηθούν οι παρευρισκόμενοι στη Διεθνή Συνάντηση.

Δεύτερον, ιδιαίτερη βαρύτητα δόθηκε από τους συμμετέχοντες και στο χαρακτηρισμό της ελληνικής περιοχής της Οροσειράς Ροδόπης ως Εθνικό Πάρκο προκειμένου να διευκολυνθεί και η δημιουργία του Διασυνοριακού Πάρκου της Οροσειράς Ροδόπης. Τουλάχιστον σε ό,τι αφορά στην ελληνική περιοχή κρίθηκε ανεπαρκής η χρήση του όρου Περιοχής Οικονομικής ανάπτυξης ο οποίος χρησιμοποιείται μέχρι σήμερα.

Οι συμμετέχοντες στη συνάντηση σημείωσαν πως ο χαρακτηρισμός της περιοχής ως Εθνικό Πάρκο θα διευκόλυνε τη διοίκηση Ευρωπαϊκών κονδυλίων στην περιοχή αφού αποκτά έτσι (ιδιαίτερα μετά την ένταξη της Βουλγαρίας στην Ε.Ε.) και δια-

συνοριακή διεθνή σημασία.

Η λήξη της Διεθνούς Συνάντησης αποτέλεσε για όλους τους συμμετέχοντες την αρχή μιας κοινής προσπάθειας προκειμένου να βοηθήσουν ώστε να έρθουν σε συνεννόηση οι κυβερνήσεις και οι τοπικές αρχές των δύο χωρών προς όφελος της περιοχής και από τις δύο πλευρές των συνόρων.

Βαλκανικό μέτωπο προστασίας

ΤΟ ΜΑΡΤΙΟ η "Καλλιστώ" οργάνωσε στο Παρανέστι της Δράμας σεμινάριο κατάρτισης με τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Νέα Γενιά σε Δράση. Ο τίτλος του σεμιναρίου ήταν "Θεσμική κατοχύρωση και νομικό καθεστώς των Προστατευόμενων Περιοχών στα Βαλκάνια με έμφαση στα ευρωπαϊκά δίκτυα" κι έγινε από τις 10 έως τις 17 Μαρτίου 2008.

Συμμετείχαν οργανώσεις από Αλβανία, Π.Γ.Δ.Μ., Βουλγαρία, Κροατία, Σερβία - Μαυροβούνιο, Βοσνία και Ερζεγοβίνη και Ελλάδα και συγκεκριμένα η "Καλλιστώ" (Ελλάδα), οι EcoArk, Agrolink και Rhodope - a mountain for everyone (από Βουλγαρία), Journalist's Legal Environmental Center ERINA (Π.Γ.Δ.Μ.), Young Researchers of Serbia (Σερβία - Μαυροβούνιο), Biology Department Faculty of Veterinary Medicine University of Zagreb (Κροατία), Youth Centre from Bosnia and Herzegovina (Βοσνία- Ερζεγοβίνη) και τέλος EDEN (Αλβανία).

Οι δραστηριότητες του προγράμματος στοχεύουν στην ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεων μέσα από ομάδες εργασίας και στην ενημέρωση των συμμετεχόντων για τη νομική προστασία του περιβάλλοντος έτσι όπως ισχύει στις χώρες που θα συμμετάσχουν στο πρόγραμμα.

Πιο αναλυτικά οι στόχοι είναι:

■ Αναγνώριση των Εθνικών Νομοθεσιών των χωρών των Βαλκανίων για τις προστατευόμενες περιοχές

■ Αναγνώριση της Νομικής Προστασίας των δικτύων NATURA 2000

■ Ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ των νέων συμμετεχόντων

■ Σύνταξη έκθεσης που θα αφορά τη νομική προστασία των Προστατευόμενων Περιοχών στα Βαλκάνια

■ Συνεργασία των νέων συμμετεχόντων ώστε να σχεδιαστεί και να πραγματοποιηθεί ημερίδα παρουσίασης των αποτελεσμάτων των εργασιών του προγράμματος

στην τοπική κοινωνία και στις τοπικές αρχές του Δήμου Παρανεστίου και του Φορέα Διαχείρισης του ορεινού οικοσυστήματος της Ροδόπης.

Το ημερήσιο πρόγραμμα κάλυψε τους στόχους του σεμιναρίου, με συνδυασμό εισηγήσεων από τους ίδιους τους συμμετέχοντες και τη συγκρότηση ομάδων εργασίας, όπου θα αναλυθούν θέματα που αφορούν στη θεσμική κατοχύρωση και προστασία των Προστατευόμενων Περιοχών.

Περιβαλλοντική εκπαίδευση με ορμητήριο το Παρανέστι

Η «ΚΑΛΛΙΣΤΩ» ανέλαβε και υλοποίησε το πρόγραμμα με τίτλο «Υλοποίηση προγραμμάτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Προστατευόμενη Περιοχή Οροσειράς Ροδόπης» (ΕΠΕΑΕΚ II), σε συνεργασία με το Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης. Το πρόγραμμα έχει διάρκεια 12 μήνες..

Οι δραστηριότητες αυτές είχαν ως βάση το Παρανέστι Δράμας, όπου βρίσκονται τόσο το παράρτημα της οργάνωσης στη Ροδόπη, όσο και οι εγκαταστάσεις του Φορέα Διαχείρισης. Οι δραστηριότητες ήταν βιωματικού χαρακτήρα, με προτίμηση στην υλοποίησή τους μέσα στο φυσικό περιβάλλον από ειδικούς περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και οδηγούς βουνού της οργάνωσης, καθώς και από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης. Απευθύνονταν σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ο σχεδιασμός τους έλαβε υπόψη την ηλικία των μαθητών. Οι βασικές θεματικές ενότητες αφορούσαν

στην άγρια ζωή και φύση και τη συνύπαρξη του ανθρώπου με αυτήν. Έμφαση δόθηκε επίσης στο παραποτάμιο οικοσύστημα του Νέστου. Οι δραστηριότητες περιλάμβαναν διαδρομές σε μονοπάτια με τη συνοδεία έμπειρου οδηγού βουνού, διαδρομή με βαγόνι του ΟΣΕ στα στενά του Νέστου, βαρκάδα στο Νέστο και επίσκεψη στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Παρανεστίου. Συγκεκριμένα, για τους μαθητές πρωτοβάθμιας είχαν προβλεφθεί επίσης δραστηριότητες - εκπαιδευτικά παιχνίδια μέσα στο φυσικό περιβάλλον. Οι δραστηριότητες οργανώθηκαν είτε σε μονοήμερη είτε σε διήμερη βάση, ανάλογα με τις ανάγκες και τη διαθεσιμότητα των σχολείων. Η «Καλλιστώ», σε συνεργασία με το ΚΠΕ Παρανεστίου, παρείχε τη διαμονή στις εγκαταστάσεις του ΚΠΕ, μετά από συνεννόηση με τα σχολεία που δήλωσαν συμμετοχή. Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν με τους μαθητές είχαν μεγάλη επιτυχία.

Γεννητούρια στην Πίνδο!

"Κατερίνα" και "Αλέκα" έχουν να θρέψουν νεογέννητα, τα οποία θα έμεναν στην... αφάνεια, αν δεν είχαν καταγραφεί δορυφορικοί κινήσεις των τριών θηλυκών αρκούδων, που έχουν ραδιοσημανθεί από την "Καλλιστώ".

ΤΟ ΣΗΜΑ του δορυφορικού ραδιοπομπού που παρακολουθούσαν οι βιολόγοι της «Καλλιστώ» όλο το χειμώνα έδειχνε ότι η «Κατερίνα», η θηλυκή αρκούδα ηλικίας 5

ετών, δεν ψύχαζε καθόλου μέσα στην φωλιά της. Με τις πρώτες ανοιξιάτικες ζέστες λύθηκε το μυστήριο: η "Κατερίνα" ξεμύτισε για λίγο από την φωλιά της για να πιει νερό στο κοντινό ρέμα και εκείνη ακριβώς τη στιγμή οι βιολόγοι παρατήρησαν με το τηλεσκόπιο ότι δεν ήταν μόνη της: πίσω της στην είσοδο της φωλιάς φτιαγμένη μέσα σε βράχο φάνηκαν δειλά-δειλά για πρώτη φορά τα δύο νεογέννητα αρκουδάκια της!

Αυτή ήταν η πρώτη περίπτωση ραδιοσημασμένης αρκούδας που γεννάει τα μικρά της ενώ βρίσκεται ακόμη «υπό παρακολούθηση». Και το νέο είναι διπλά χαρμόσυνο με δεδομένες τις περσινές απώλειες: 6 αρκούδες χάθηκαν στην περιοχή των Γρεβενών από δηλητήρια και πυροβόλα όπλα μέσα σε ένα μόνο καλοκαίρι...

Η φωλιά της Κατερίνας (που είναι μια από τις 13 αρκούδες με ραδιοκολάρο που κινούνται στην ΒΑ Πίνδο) απέχει μόλις 1 χιλιόμετρο από το κατασκευαζόμενο τμήμα της Εγνατίας Οδού «Παναγιά-Γρεβενά». Για όλο το διάστημα από Σεπτέμβριο - Ιανουάριο η «Κατερίνα» κινήθηκε πολύ κοντά στην περιοχή της χάραξης αλλά η περιοχή που χρησιμοποίησε βρίσκεται μόνο από την μία πλευρά

του άξονα. Διέσχισε αρκετές φορές την περιοχική κατασκευή αλλά χρησιμοποιώντας πάντα ένα συγκεκριμένο πέρασμα που βρίσκεται σε υπερκείμενο σπάραγμα και χωρίς να παραμείνει πολύ από την

ΔΟΡΥΦΟΡΙΚΗ ΤΗΛΕΜΕΤΡΙΑ:

Τα σήματα του δορυφορικού ραδιοπομπού φανέρωσαν τη διπλή γέννα: η παραμονή στη φωλιά τους είχε απρόσμενα μεγάλη διάρκεια.

άλλη πλευρά. Το ερώτημα είναι πόσο εύκολα θα προσαρμοστούν τα μικρά αρκουδάκια σε ένα τοπίο που συνεχώς αλλάζει και αλλοιώνεται όχι μόνο από την ίδια την κατασκευή στη ζώνη κατάληψης του έργου αλλά και από τα λεγόμενα «συνοδά» έργα (καθ' υπέρβαση των Περιβαλλοντικών Όρων) όπως δημιουργία δανειοθαλάμων-λατομείων σε αδιάτακτα τμήματα του δασικού βιότοπου της αρκούδας.

Και μετά η ώρα της Αλέκας!

Την "Κατερίνα" ακολούθησε η "Αλέκα", που είναι μια από τις 3 θηλυκές αρκούδες που έχουν ραδιοσημανθεί από τους επιστήμονες της «Καλλιστώ» τον Σεπτέμβριο του 2007. Είναι 5 ετών, αρκετά μεγαλόσωμη - ζυγίζει 92

κιλά και πήρε το όνομά της από μέλος της ομάδας πεδίου που της αγόρασε το ραδιοκολάρο της. Από τον Σεπτέμβριο μέχρι τον Δεκέμβριο του 2007 οπότε και μπήκε στη φωλιά της η Αλέκα δεν πλησίασε καθόλου την περιοχή όπου κατασκευάζεται το τμήμα της Εγνατίας «Παναγιά-Γρεβενά». Έπεσε σε λήθαργο στις 4 Δεκεμβρίου του 2007 οπότε και σταμάτησε η μετάδοση των SMS από το δορυφορικό σύστημα του ραδιο-

κολάρου της. Με το εφεδρικό όμως σύστημα μετάδοσης του κολάρου σε VHF η επιστημονική ομάδα της «Καλλιστώ» παρακολουθούσε σε τακτά διαστήματα την παραμονή της «Αλέκας» στη φωλιά της που κράτησε όλο το χειμώνα και την μισή άνοιξη. Η μεγάλη διάρκειά της κίνησε ευχάριστες υποψίες και την Κυριακή 04.05.08 μέλη της ομάδας μετά από 6 ώρες αναζήτηση της «Αλέκας», την εντόπισαν φευγαλέα μέσα από το πυκνό και απόκρημνο δάσος με δύο μικρά αρκουδάκια να την ακολουθούν!

Η γέννα της "Κατερίνας" πήρε μεγάλη δημοσιότητα σε όλο τον Τύπο. Εδώ τα δημοσιεύματα του "Εθνους" και της "Ελευθεροτυπίας".

ΟΙΚΟΔΙΚΤΥΑ

Θα συμβάλλουν στην κοινή διαχείριση της Ροδόπης;

Διάλογος για τη συμβολή των οικοδικτύων μεταξύ Ελλήνων και Βουλγάρων. Διακρίνεται -με το φορητό μικρόφωνο- ο Σπύρος Ψαρούδας.

Η "Καλλιστώ" συμμετέχει με κριτική διάθεση στην προσπάθεια για τη σύσταση ελληνοβουλγαρικών οικοδικτύων, που έχουν στόχο τη διατήρηση - αποκατάσταση οικολογικών λειτουργιών.

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ του προγράμματος "Προώθηση της προστασίας της φύσης και της βιώσιμης ανάπτυξης κατά μήκος των συνόρων- Τεχνική βοήθεια για τη σύσταση διασυνοριακών ελληνοβουλγαρικών οικοδικτύων", Europe Aid/122632/C/SER/BG, που υλοποιήθηκε στη Βουλγαρία τον τελευταίο χρόνο έγινε μία πρώτη προσπάθεια για την κοινή διαχείριση της Οροσειράς Ροδόπης από το ελληνικό και το βουλγαρικό κράτος. Η Καλλιστώ παρακολούθησε το πρόγραμμα σε όλη τη διάρκειά του, παρόλο που δε συμμετείχε ως εταίρος, τόσο παρέχοντας την απαραίτητη πληροφορία στους Βούλγαρους εταίρους, όσο και συμμετέχοντας στις συναντήσεις που οργανώθηκαν για το σχεδιασμό των δράσεων και τις διαπραγματεύσεις ανάμεσα στις δύο χώρες.

Ο Σπύρος Ψαρούδας, πρόεδρος της "Καλλιστώ", συμμετείχε με την ιδιότητα του γραμματέα του Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης, η Φανή Αραμπατζίδου, συνεργάτης της "Καλλιστώ", ως διεθνής ειδικός βιοποικιλότητας και η Έλσα Τσιουμάνη, φίλη της "Καλλιστώ", ως διεθνής ειδικός νομικών θεμάτων. Σκοπός του προγράμματος ήταν η δημιουργία διασυνοριακών οικοδικτύων και η υπογραφή διακρατικής συμφωνίας για την προάσπιση της κοινής διαχείρισής τους μέσω της σύστασης Κοινής Επιτροπής Διαχείρισης, στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των αρμόδιων υπουργείων και των Φορέων Διαχείρισης, τα όρια των οποίων εμπίπτουν στις προτεινόμενες περιοχές των οικοδικτύων, και από τις δύο χώρες.

Σε γενικές γραμμές δύο είναι οι στόχοι των δράσεων διατήρησης, παρά τη μεγάλη ποικιλία καταστάσεων, τρόπων και οπτικών. Πρώτος στόχος είναι η εστίαση στη διατήρηση της λειτουργίας των

οικοσυστημάτων ως τρόπο διευκόλυνσης της διατήρησης των ειδών και των ενδιαιτημάτων, και δεύτερος είναι η προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων με σκοπό τη μείωση των επιπτώσεων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη βιοποικιλότητα. Τέτοιες προσεγγίσεις δε θέτουν, απαραίτητα, όρια στην ύπαιθρο εξαιρώντας από αυτήν όλες τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Αντιθέτως, στοχεύουν στο να επικεντρώσουν σε δράσεις διατήρησης σε περιοχές ή κοινότητες ειδών που φιλοξενούν περιβαλλοντικές αξίες ιδιαίτερα σημαντικές για τη διατήρηση των οικολογικών λειτουργιών, με μακροπρόθεσμα αποτελέσματα και στην ανθρώπινη ευημερία, περιγράφοντας τις ανθρώπινες δραστηριότητες με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι, τόσο από οικονομικής, όσο και από οικολογικής άποψης, βιώσιμες.

Όλα αυτά τα μοντέλα διατήρησης χαρακτηρίζονται από πέντε στοιχεία- κλειδιά:

■ Την εστίαση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας σε επίπεδο οικοσυστήματος, τοπικό ή περιφερειακό

■ Την έμφαση στην ενδυνάμωση της οικολογικής συνοχής, κυρίως παρέχοντας οικολογική διασύνδεση

■ Τη διασφάλιση της προστασίας των κρίσιμων περιοχών από τις επιδράσεις των εν δυνάμει εξωτερικών καταστροφικών δραστηριοτήτων

■ Την αποκατάσταση, όπου είναι δυνατή, των υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων

■ Την προώθηση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των χρήσεων γης και των στόχων της διατήρησης της βιοποικιλότητας, και πιο συγκεκριμένα την αξιοποίηση της δυνητικής αξίας της βιοποικιλότητας των σχετιζόμενων ημιφυσικών τοπίων.

www.econetworks.org

Ως οικοδίκτυο θεωρείται ένα συνεκτικό σύστημα φυσικών και ημιφυσικών στοιχείων τοπίου που η διαμόρφωση και η διαχείρισή του γίνεται με σκοπό τη διατήρηση ή την αποκατάσταση των οικολογικών λειτουργιών ως μέσο προστασίας της βιοποικιλότητας, ενώ ταυτόχρονα παρέχει τις απαραίτητες ευκαιρίες για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων.

Σύνθετες δράσεις για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 7

ΠΑΡΟΛΟ που οι πρώτες συζητήσεις για το μοντέλο των οικοδικτύων, ως μέθοδο διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος, χρονολογούνται από τη δεκαετία του '70, είναι μόνο την τελευταία δεκαετία που αυτή η προσέγγιση ελκύει το απαραίτητο ενδιαφέρον και την αξιοπιστία για να εφαρμοστεί ευρέως. Υπάρχουν, παγκοσμίως, αρκετά οικοδικτία σε εφαρμογή. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το Πανευρωπαϊκό Οικοδικτίο (Pan-European Ecological Network) όχι μόνο έχει εμπνευστεί από παραδείγματα οικοδικτύων που αναπτύχθηκαν σε τοπική, εθνική και περιφερειακή κλίμακα, αλλά με τη σειρά του εμπνέει έναν αριθμό ευρωπαϊκών χωρών ώστε να αναπτύξουν εθνικά δίκτυα μέσα στο πανευρωπαϊκό πλαίσιο.

Ως οικοδικτίο θεωρείται ένα συνεκτικό σύστημα φυσικών και ημι-φυσικών στοιχείων τοπίου που η διαμόρφωση και η διαχείρισή του γίνεται με σκοπό τη διατήρηση ή την αποκατάσταση των οικολογικών λειτουργιών ως μέσο προστασίας της βιοποικιλότητας, ενώ ταυτόχρονα παρέχει τις απαραίτητες ευκαιρίες για τη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων (IUCN, 2001). Σύμφωνα, λοιπόν, με αυτόν τον ορισμό τα οικοδικτία στοχεύουν αφενός στη διατήρηση των οικολογικών λειτουργιών ως μέσο διατήρησης της βιοποικιλότητας και αφετέρου στη βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων. Το μοντέλο των οικοδικτύων αποσκοπεί στο να επιτευχθούν αυτοί οι δύο στόχοι δημιουργώντας την υποδομή που διευκολύνει τις οικολογικές λειτουργίες, αλλά ταυτόχρονα προσταρμόζοντας, ως ένα βαθμό, την ανθρώπινη εκμετάλλευση του τοπίου, όπου αυτό μπορεί να συμβεί, ή όπου αυτή συμβάλλει στη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Άλλωστε, τα οικοδικτία αποτελούν ένα μοντέλο διατήρησης της βιοποικιλότητας που γεννήθηκε αναγνωρίζοντας τα παρακάτω. Αρχικά, ότι η προστασία των ιδιαίτερων βιολογικών στοιχείων - με επικρατέστερα έναν περιορισμένο αριθμό ιδιαίτερα πολύτιμων φυσικών περιοχών και απειλούμενων ειδών- δε μπόρεσε να σταματήσει την πτώση της ακεραιότητας των προστατευόμενων περιοχών και πληθυσμών. Ακόμη, ότι η βιωσιμότητα των πληθυσμών εξαρτάται από την ύπαρξη συγκεκριμένων συμπλεγμάτων περιβαλλοντικών στοιχείων και διαδικασιών και δε διασφαλίζεται απομονώνοντάς τους απλά από την ανθρώπινη επιρροή. Τέλος, ότι η αύξηση του μεγέθους και της έντασης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στο τοπίο και οι επιπτώσεις τους στη βιοποικιλότητα δεν μπορούν να αντισταθμιστούν με μέτρα προστασίας του τοπίου και μόνο.

Η συγκεκριμένη προσπάθεια αφορά στη δημιουργία τεσσάρων οικοδικτύων (Αν. Ροδόπης, Δυτ. Ροδόπης, Ποταμού Νέστου, Ποταμού Στρυμώνα) που καλύπτουν περιοχές τόσο από την ελληνική όσο και από τη βουλγαρική πλευρά των συνόρων. Οι ελληνικές περιοχές που προτείνονται να ενταχθούν στα παραπάνω οικοδικτία ως πυρήνες διατήρησης στην Αν. Ροδόπη είναι η κοιλάδα του Κομφάτου και του Φιλιουρίου και

στη Δυτική Ροδόπη τα δάση της Ελατίας, της Σημύδας, του Φρακτού και της Κεντρικής Ροδόπης, καθώς και το όρος Χαϊντού-Κούλα και οι γύρω κορυφές. Στα οικοδικτία του Νέστου και του Στρυμώνα, όπου οι δύο ποταμοί αποτελούν οικολογικούς διαδρόμους, οι ελληνικές περιοχές που προτείνονται για ένταξη είναι οι κορυφές του όρους Ορβήλου, και το όρος Μπέλλες αντίστοιχα. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των υπουργείων των δύο χωρών συνεχίζονται και μετά τη λήξη του προγράμματος ελπίζοντας να καταλήξουν στην επιθυμητή συμφωνία. **ΘΑΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΙΔΟΥ**

Τα αρνητικά δεδομένα

Το κυριότερο αρνητικό στις προτάσεις του προγράμματος "Econetworks" είναι ότι, δεν περιλήφθηκαν στα οικοδίκτυα όλες οι περιοχές που προτάθηκαν προς ένταξη στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο Natura 2000 από το Βουλγαρικό έδαφος.

Η Βουλγαρική κυβέρνηση, για δικούς της λόγους, κρατάει μια παρελκυστική τακτική "καθυστερήσεων" για την ένταξη στο Natura των περιοχών αυτών. Ίσως θεωρεί ότι αυτό θα επιφέρει "εμπόδια" στην ... ταχύρρυθμη απορρόφηση ευρωπαϊκών πόρων για την (άγρια και μη βιώσιμη) ανάπτυξή τους. Έτσι, παρά του ότι, μετά από κινητοποίηση περιβαλλοντικών οργανώσεων και την παρέμβαση της Ε.Ε., οι περιοχές αυτές περιλήφθηκαν πρόσφατα στον Βουλγαρικό Εθνικό Κατάλογο των προτεινόμενων τόπων προς ένταξη στο Natura 2000, δεν περιλήφθηκαν όλες στα τέσσερα διασυνοριακά οικοδίκτυα.

Το γεγονός αυτό καταγγέλλθηκε από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, τόσο τις Βουλγαρικές όσο και την "Καλλιστώ", στη δημόσια παρουσίαση των αποτελεσμάτων-προ-

Econetworks: τα συν και τα πλην

Η "ΚΑΛΛΙΣΤΩ" επεσήμανε θετικά και αρνητικά σημεία στις προτάσεις στις οποίες κατέληξε το πρόγραμμα "Πρωτόκολλο της προστασίας της φύσης και της βιώσιμης ανάπτυξης κατά μήκος των συνόρων - Τεχνική βοήθεια για τη σύσταση διασυνοριακών ελληνο-βουλγαρικών οικοδικτύων" ("Econetworks").

Τα θετικά στοιχεία

Το κυριότερο θετικό του προγράμματος ήταν η ίδια η συζήτηση που προκάλεσε για μια κοινή-διασυνοριακή διαχείριση των περιοχών υψηλής φυσικής αξίας και πάρκων στην παραμεθόριο περιοχή Βουλγαρίας-Ελλάδας, με έμφαση στη δημιουργία διασυνοριακών οικολογικών δικτύων. Η Ελλάδα, αν και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πολλά χρόνια πριν την Βουλγαρία, που έγινε πλήρες μέλος μόλις πέρσι - το 2007, δεν έχει υλοποιήσει ανάλογο χαρακτηριστήρα προγράμματα. Περιορίστηκε σε υποστήριξη προγραμμάτων που δίνουν έμφαση σε πρωτοβουλίες ενημερωτικού,

τουριστικού ή αναπτυξιακού χαρακτήρα. Ένα ακόμα σημαντικό θετικό στοιχείο του προγράμματος είναι η πρόταση για μια κοινή "Επιτροπή Διασυνοριακής Διαχείρισης". Είναι σαφές ότι η προώθηση συγκεκριμένων διαχειριστικών δράσεων ή της επιστημονικής παρακολούθησης περιβαλλοντικών παραμέτρων και από τις δύο πλευρές των συνόρων, προϋποθέτουν τακτική συνεργασία και συνεχή συντονισμό των πρωτοβουλιών από τις δύο πλευρές των συνόρων. Και αυτό δεν μπορεί να γίνει παρά μέσω μιας κοινής επιτροπής ή συντονιστικού οργάνου στο οποίο εκπροσωπούνται, αναγνωρίζουν και στηρίζουν οικονομικά και τεχνικά και οι δύο πλευρές. Τέλος, αξιόλογο θετικό στοιχείο αποτελεί και το ότι έγινε αποδεκτή, τόσο από την βουλγαρική όσο και από την ελληνική πλευρά, η πρόταση που έκανε η "Καλλιστώ" για εκπροσώπηση της Ελλάδας στην "Επιτροπή Διασυνοριακής Διαχείρισης", από εκπροσώπους των Φορέων Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών στην περιοχή (Φορείς Κερκίνης, Δέλτα Νέστου, Οροσειράς Ροδόπης και Δαδιάς).

τάσεων του προγράμματος, που έγινε στην Σόφια, στις 14/11/07.

Ένα ακόμα αρνητικό στοιχείο ήταν ότι η μικρή χρονική διάρκεια του προγράμματος (μόλις έντεκα μήνες) δεν έδωσε την ευκαιρία αναλυτικότερης διαβούλευσης με την ελληνική πλευρά. Έτσι, ενώ το τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ, μετά και από συνεργασία με την "Καλλιστώ", διαμόρφωσε κάποιες θέσεις που θα βελτιώναν τις προτάσεις των Βουλγάρων, δεν μπόρεσε να τις διαπραγματευτεί με το ομόλογο τμήμα του Βουλγαρικού Υπουργείου Περιβάλλοντος και Υδάτων.

Οι σημαντικότερες από τις σωστές θέσεις του ΥΠΕΧΩΔΕ, που δυστυχώς δεν προωθήθηκαν ακόμα στην άλλη πλευρά, είναι δύο: Η πρώτη αφορά στη συμμετοχή εκπροσώπων των Περιβαλλοντικών Οργανώσεων στην "Επιτροπή Διασυνοριακής Διαχείρισης". Η δεύτερη είναι ακόμα πιο αξιόλογη: Το ΥΠΕΧΩΔΕ υιοθέτησε τη θέση πως στα οικοδίκτυα πρέπει να περιληφθούν και ελληνικές περιοχές που δεν εφάπτονται στη συνοριακή γραμμή. Αντίθετα, η Βουλγαρι-

Econetworks Τα συν και τα πλην

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 9

κή πλευρά πρότεινε μόνο περιοχές που εφάπτονται στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Ωστόσο, υπάρχουν πολλές περιοχές στην Ελλάδα, που ενώ δεν εφάπτονται στα σύνορα, θα διαχειρίζονταν πολύ πιο αποτελεσματικά εάν υπήρχε τακτική συνεργασία με τις Βουλγαρικές αρχές. Για παράδειγμα, η σωστή διαχείριση των αρπακτικών πουλιών στο Δάσος της Δαδιάς προϋποθέτει συνεργασία με Βουλγαρικούς φορείς, πράγμα που ήδη κάνουν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις μεταξύ τους. Η περιοχή του Εθνικού Πάρκου Δαδιάς, όμως, δεν περιλαμβάνεται στο προταθέν "Οικοδίκτυο Ανατολικής Ροδόπης", επειδή, προφανώς, δεν εφάπτεται στα σύνορα (!). Κάτι ανάλογο ισχύει και για τη λίμνη της Κερκίνης ή το Δέλτα του Νέστου, για να περιοριστούμε στις πιο χαρακτηριστικές περιπτώσεις.

Συμπεράσματα

Η δημιουργία κοινών οικοδικτύων και η από κοινού διαχείρισή τους με τη Βουλγαρική πλευρά, προσφέρει νέες ευκαιρίες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Κοινοτικής Οδηγίας 92/43 και για την προστασία των τύπων οικοτόπων και των ειδών που προστατεύονται από αυτή. Επιπλέον, προσδίδει διεθνή διάσταση στις δράσεις διαχείρισης και επιστημονικής παρακολούθησης των "προστατευτέων αντικειμένων" και, ασφαλώς, άλλες προοπτικές στην ανάδειξη και προστασία περιοχών υψηλής φυσικής αξίας.

Αξίζει, λοιπόν, να υποστηριχθούν από τις περιβαλλοντικές οργανώσεις, τα ερευνητικά και επιστημονικά ιδρύματα και, κυρίως, από τις ελληνικές υπηρεσίες και αρχές, όπως η Δασική Υπηρεσία ή οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Αξίζει να γίνουν νέα και περισσότερα θαρραλέα βήματα, ώστε να ωριμάσει η ιδέα λειτουργίας διεθνών οικολογικών δικτύων και διασυνοριακών πάρκων και να ξεπεραστούν τα αρνητικά στοιχεία της πρώτης σχετικής απόπειρας μεταξύ Ελλάδας και Βουλγαρίας.

Η αποτελεσματική προστασία της φύσης χρειάζεται υπερβάσεις. Όχι μόνο των τεχνητών ορίων και διοικητικών συνόρων, αλλά και της αποσπασματικότητας ή του ευκαιριακού χαρακτήρα των συνεργασιών που αναπτύσσονται...

ΣΠΥΡΟΣ ΨΑΡΟΥΔΑΣ

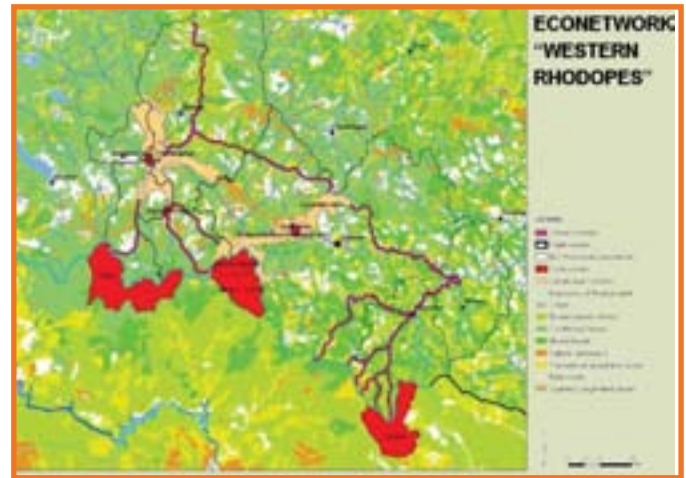
Από τις εργασίες για τη συγκρότηση του οικοδικτύου. Στο κέντρο η... "Καλλιστώ".

Η νομική

ΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ του οικοδικτύου εμφανίστηκε τη δεκαετία του 1970, με στόχο τη διατήρηση της ακεραιότητας των περιβαλλοντικών λειτουργιών έναντι πιέσεων από ανθρώπινες δραστηριότητες. Αν και έχουν εμφανιστεί διάφορες παραλλαγές ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, σε γενικές γραμμές το οικοδίκτυο θεωρείται ότι υπηρετεί δύο στόχους:

- τη διατήρηση των περιβαλλοντικών λειτουργιών ως μέσου προστασίας των ειδών και των οικοτόπων,
- και την προώθηση της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων, ώστε να περιοριστεί ο αντίκτυπος των ανθρώπινων δραστηριοτήτων στη βιολογική ποικιλότητα. Για την επίτευξη των στόχων αυτών, το οικοδίκτυο χαρακτηρίζεται από επιμέρους στοιχεία, όπως:
 - ▶ έμφαση στην προστασία της βιοποικιλότητας σε επίπεδο οικοσυστήματος
 - ▶ έμφαση στη διατήρηση και ενδυνάμωση της οικολογικής συνοχής, με σχεδιασμό διαδρόμων για τη σύνδεση των κατεξοχήν προστατευομένων περιοχών
 - ▶ καθορισμό μεταβατικών περιοχών, για την προφύλαξη των προστατευομένων περιοχών από επιβλαβείς εξωτερικές δραστηριότητες
 - ▶ λήψη μέτρων αποκατάστασης τυχόν υποβαθμισμένων οικοσυστημάτων,
 - ▶ προαγωγή της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων.

Χάρτες του οικοδικτύου [Νέστου και Δυτικής Ροδόπης], όπως τους παρουσίασε η βουλγαρική πλευρά.

κατοχύρωση των οικοδικτύων

Έτσι, ένα οικοδίκτυο θα περιέχει τις κυρίως προστατευόμενες περιοχές, οικολογικούς διαδρόμους, ζώνες προστασίας από εξωτερικές πιέσεις, καθώς και περιοχές βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων.

Στην Ευρώπη ο όρος καθιερώθηκε νομοθετικά με την εισαγωγή του σε μία σειρά από κείμενα του Συμβουλίου της Ευρώπης και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Σύμβαση της Βέρνης και το Δίκτυο Emerald

Η Σύμβαση της Βέρνης του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι ένα δεσμευτικό νομικό κείμενο για την προστασία της φύσης, που καλύπτει το σύνολο του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής ηπείρου και εκτείνεται και σε μερικά κράτη της Αφρικής. Σκοπός της Σύμβασης είναι η διατήρηση της άγριας χλωρίδας και πανίδας και των φυσικών τους οικοτόπων και η προαγωγή της Ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα αυτό. Υπογράφηκε στη Βέρνη της Ελβετίας τον Σεπτέμβριο του 1979 και τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουνίου 1982, ενώ σήμερα δεσμεύει 40 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, καθώς και την Μπουρκίνα Φάσο, το Μαρόκο, τη Σενεγάλη και την Τυνησία.

Στην Ελλάδα, η Σύμβαση ισχύει ως εσωτερικό δίκαιο βάσει του Συντάγματος από την 1η Οκτωβρίου 1983. Η Σύμβαση

της Βέρνης είναι θεμελιώδες νομικό κείμενο για την προστασία και βιώσιμη χρήση της βιοποικιλότητας σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι δραστηριότητες των κρατών μελών συντονίζονται από μία Διαρκή Επιτροπή που κάνει ετήσιες συναντήσεις, εκδίδει συστάσεις και ψηφίσματα, και οργανώνει σεμινάρια και τεχνικές ομάδες.

Τον Ιούνιο του 1989, η Διαρκής Επιτροπή της Σύμβασης της Βέρνης συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα ώστε να προσδιορίσουν περιοχές ειδικού οικολογικού ενδιαφέροντος.

Το 1996, η Διαρκής Επιτροπή συμφώνησε στη σύσταση ενός δικτύου (Δίκτυο Emerald) που θα συμπεριλάμβανε τις ήδη προσδιορισμένες περιοχές ειδικού οικολογικού ενδιαφέροντος. Επομένως, το Δίκτυο Emerald δεν συμπεριλαμβάνει οποιαδήποτε προστατευόμενη περιοχή, ούτε είναι ένα απλό άθροισμα τέτοιων περιοχών. Η συνοχή του προκύπτει από τα συγκεκριμένα κριτήρια ένταξης: οι περιοχές ειδικού οικολογικού ενδιαφέροντος πρέπει να είναι σημαντικές και να συνεισφέρουν ουσιαστικά στην επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης. Το Δίκτυο Emerald διαχειρίζεται μία ομάδα ειδικών, η οποία ολοκληρώνει τα απαιτούμενα τεχνικά έγγραφα και κάνει προτάσεις στη Διαρκή Επιτροπή για την ανάπτυξη του Δικτύου.

Μέχρι σήμερα, η ανάπτυξη του Δικτύου

ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 12

ΓΝΩΣΗ

Περιοχές ειδικού οικολογικού ενδιαφέροντος...

...θεωρούνται αυτές που πληρούν ένα ή περισσότερα από τα παρακάτω κριτήρια:

- συνεισφέρουν ουσιαστικά στην επιβίωση απειλούμενων και ενδημικών ειδών, καθώς και ειδών που αναφέρονται στα παραρτήματα της Σύμβασης
- υποστηρίζουν σημαντικό αριθμό ειδών σε περιοχή μεγάλης βιοποικιλότητας ή σημαντικούς πληθυσμούς ενός ή περισσότερων ειδών
- συμπεριλαμβάνουν σημαντικό ή αντιπροσωπευτικό δείγμα απειλούμενων οικοτόπων
- συμπεριλαμβάνουν κάποιο εξαιρετικό παράδειγμα συγκεκριμένου τύπου οικοτόπου ή συνδυασμού διαφορετικών οικοτόπων
- έχουν σημασία για ένα ή περισσότερα αποδημητικά είδη
- ή συνεισφέρουν με οποιοδήποτε τρόπο και ουσιαστικά στην επίτευξη των σκοπών της Σύμβασης.

Η νομική κατοχύρωση των οικοδικτύων

ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελίδα 11

Emerald παραμένει μεταξύ των προτεραιοτήτων της Σύμβασης της Βέρνης. Αποδείχτηκε ιδιαίτερα χρήσιμο ώστε να προετοιμάσει τα υποψήφια κράτη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης για την είσοδό τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την ένταξη των προστατευόμενων περιοχών τους στο Natura 2000, καθώς έχει διασφαλιστεί η εναρμόνιση μεταξύ των δύο δικτύων.

Το Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο

Η Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για το Τοπίο και τη Βιοποικιλότητα στοχεύει στη διατήρηση οικοσυστημάτων, οικοτόπων, τοπίων, ειδών και της γενετικής τους ποικιλότητας μέσω της ανάπτυξης του Πανευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου.

Το Δίκτυο αυτό συνεισφέρει στην επίτευξη των κύριων στόχων της Στρατηγικής διασφαλίζοντας την προστασία όλων των οικοσυστημάτων, οικοτόπων και ειδών Ευρωπαϊκής σημασίας, την προστασία αρκετά μεγάλων οικοτόπων ώστε να ωφεληθούν τα απειλούμενα είδη, την απελευθέρωση αρκετών διαδρόμων για τα αποδημητικά είδη, καθώς και την αποκατάσταση κάποιων κομβικών οικοσυστημάτων και την προστασία από πιθανές εξωτερικές απειλές.

Η Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για το Τοπίο και τη Βιοποικιλότητα εγκρίθηκε από την τρίτη Διϋπουργική Σύνοδο "Ένα Περιβάλλον για την Ευρώπη", που έγινε στη Σόφια, Βουλγαρία, τον Οκτώβριο 1995.

Η δημιουργία και ανάπτυξη του Πανευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου αποτέλεσε και τον πρώτο της στόχο, την επίτευξη του οποίου το Συμβούλιο της Ευρώπης ανέθεσε σε μία επιτροπή εμπειρογνομόνων, υπό την επίβλεψη του Συμβουλίου για την Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για το Τοπίο και τη Βιοποικιλότητα.

Το Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο πρώτο επιχείρησε να συνδέσει προστατευόμενες περιοχές μέσω της αποκατάστασης ή της διατήρησης οικολογικών διαδρόμων. Τυπικό παράδειγμα οικοδικτύου, αποτελείται επομένως από τρεις κατηγορίες περιοχών που αλληλοσυμπληρώνονται: τις κατεξοχήν προστατευόμενες περιοχές, τους οικολογικούς διαδρόμους και τις ζώνες προστασίας από εξωτερικές πιέσεις.

Το Δίκτυο Natura 2000 και η Οδηγία περί Οικοτόπων

Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας" θεσμοθετήθηκε με σκοπό να συμβάλει στην προστασία της βιολογικής ποικιλότητας, μέσω της διατήρησης των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η οδηγία δημιουργεί ένα ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο επονομαζόμενο "Natura 2000". Το δίκτυο αυτό αποτελείται από "ειδικές ζώνες διατήρησης" που έχουν χαρακτηριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας, καθώς και "ζώνες ειδικής προστασίας" που έχουν θεσμοθετηθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 79/409 για τη διατήρηση των άγριων πτηνών. Τα παραρτήματα I (τύποι οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος) και II (είδη ζώων και φυτών κοινοτικού ενδιαφέροντος) της οδηγίας παρέχουν υποδείξεις όσον αφορά τον τύπο οικοτόπων και ειδών η διατήρηση των οποίων απαιτεί τον χαρακτηρισμό περιοχών ως ειδικών ζωνών διατήρησης. Ορισμένα από αυτά χαρακτηρίζονται ως τύποι οικοτόπων ή ειδών προτεραιότητας, καθώς διατρέχουν κίνδυνο εξαφάνισης, ενώ απαριθμούνται επίσης τα είδη ζώων και φυτών που απαιτούν ιδιαίτερως αυστηρή προστασία.

Ο χαρακτηρισμός των ειδικών ζωνών διατήρησης γίνεται σε τρία στάδια. Με βάση τα κριτήρια που ορίζονται στα παραρτήματα, κάθε κράτος μέλος προτείνει έναν κατάλογο τόπων όπου απαντώνται οικοτόποι και άγρια είδη χλωρίδας και πανίδας. Βάσει των εθνικών καταλόγων και σε συμφωνία με καθένα από τα κράτη μέλη, η Επιτροπή εκδίδει κατάλογο τόπων κοινοτικής σημασίας για καθενιά από τις επτά βιογεωγραφικές περιφέρειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αλπική, ατλαντική, αρκτική, ηπειρωτική, μακαρονησιακή, μεσογειακή και παννονιακή). Μέσα σε μια εξαετία από την επιλογή ενός τόπου ως κοινοτικής σημασίας, το οικείο

κράτος μέλος χαρακτηρίζει τον εν λόγω τόπο ως ειδική ζώνη διατήρησης.

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ένας τόπος στον οποίο υπάρχει τύπος φυσικού οικοτόπου ή είδος προτεραιότητας δεν έχει περιληφθεί σε εθνικό κατάλογο, η οδηγία προβλέπει να κινείται διαδικασία διμερούς συνεννόησης μεταξύ του εν λόγω κράτους μέλους και της Επιτροπής. Αν η σχετική διαδικασία δεν καταλήξει σε ικανοποιητικό αποτέλεσμα, η Επιτροπή διαβιβάζει στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με την επιλογή του εν λόγω τόπου ως τόπου κοινοτικής σημασίας.

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε στις ειδικές ζώνες διατήρησης να εξασφαλίζεται η διατήρηση των οικοτόπων και να αποφεύγεται η υποβάθμισή τους. Η οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα συγχρηματοδοτήσεις των μέτρων διατήρησης από την Κοινότητα. Βάσει της οδηγίας, τα κράτη μέλη υποχρεούνται: να ενθαρρύνουν τη διαχείριση των στοιχείων του τοπίου που θεωρούν ουσιαστικά για την μετανάστευση, τη γεωγραφική κατανομή και τη γενετική ανταλλαγή των ειδών, να θεσπίσουν ιδιαίτερα αυστηρά συστήματα προστασίας για ορισμένα είδη ζώων και φυτών που απειλούνται και να μελετήσουν την σκοπιμότητα της επανεισαγωγής των ειδών αυτών στο έδαφός τους, και να απαγορεύσουν τη χρήση μη επιλεκτικών μέσων αφαίρεσης από το φυσικό περιβάλλον, σύλληψης ή θανάτωσης ορισμένων ειδών ζώων και φυτών.

ΕΛΣΑ ΤΣΙΟΥΜΑΝΗ

Η υπεύθυνη επικοινωνίας της "Καλλιστώ" Ηλιάνα Μπουσιιάκη και ο επιστημονικός συνεργάτης Χάρης Πυλίδης στο περίπτερο της οργάνωσης στην AGROTICA.

Η "Καλλιστώ" σε AGROTICA και Αριστοτέλους

Από τις 17 έως και τις 19 Απριλίου η «Καλλιστώ» οργάνωσε, υπό την αιγίδα του πρώτου Δημοτικού Διαμερίσματος Θεσσαλονίκης, εκδηλώσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των κατοίκων της πόλης στην πλατεία Αριστοτέλους. Τα μέλη της οργάνωσης βρέθηκαν στο κέντρο της πόλης για να ενημερώσουν, να κινητοποιήσουν, να ευαισθητοποιήσουν τους ανθρώπους της πόλης και να τους συστήσουν την «Καλλιστώ» και το έργο της. Με στέρεη την πεποίθηση πως υπάρχει ρόλος, θέση, δουλειά και διάθεση να κινητοποιηθούν οι Θεσσαλονικείς αποκτώντας ενεργό συμμετοχή σε προβλήματα που μας αφορούν όλους.

Ηλεκτροφόρες περιφράξεις σε μελισσοκόμους

Τρεις ηλεκτροφόρες περιφράξεις παραχώρησαν οι επιστήμονες της "Καλλιστώ" σε μελισσοκόμους των περιοχών Αγίου Αθανασίου και Κερασιάς του νομού Πέλλας, οι οποίοι στο παρελθόν είχαν υποστεί ζημιές στα μελίσσια τους από αρκούδες. Η χρήση ηλεκτροφόρων περιφράξεων έχει αποδειχθεί εξαιρετικά αποτελεσματική στην προστασία ζώων, καλλιεργειών και μελισσιών.

Η παραχώρηση ηλεκτροφόρων περιφράξεων από την Καλλιστώ εντάσσεται στο πρόγραμμα στοχευμένων δράσεων ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και πρόληψης σε περιοχές επαναποίκησης από την Καφέ Αρκούδα που υλοποιεί η Καλλιστώ και χρηματοδοτείται από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Συγχρηματοδοτούμενων Ενεργειών του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

Σκοπός της δράσης αυτής είναι να ενημερωθούν οι μελισσοκόμοι για τα πλεονεκτήματα χρήσης των ηλεκτροφόρων περιφράξεων. Το ελάχιστο κόστος συντήρησής τους, η δυνατότητα επανατοποθέτησής τους ανάλογα με τις ανάγκες του ιδιοκτήτη και το εφάπαξ έξοδο για την αγορά τους είναι μερικά από τα πλεονεκτήματά τους. Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως οι ηλεκτροφόρες περιφράξεις είναι 100% αποτελεσματικές και εντελώς ακίνδυνες τόσο για τον άνθρωπο, όσο και για τα ίδια τα ζώα.

Η Καλλιστώ εργάζεται με σκοπό τη διάδοση των μέτρων πρόληψης που σκοπό έχουν τη μείωση ή και αποτροπή των ζημιών στο ζωικό και φυτικό κεφάλαιο από τα μεγάλα σαρκοφάγα ζώα. Η αποτελεσματικότητα των ηλεκτροφόρων περιφράξεων που παραχώρησε η Καλλιστώ θα παρακολουθείται από τους επιστήμονες της οργάνωσης προκειμένου να διασφαλιστεί η μεταφορά τεχνογνωσίας στους μελισσοκόμους αλλά και να καταγραφούν τα αποτελέσματα της λειτουργίας τους.

Κάναμε μόδα τη συμμετοχή!

Η "ΚΑΛΛΙΣΤΩ", έχοντας ως διπλό στόχο την ενεργοποίηση του κοινού για την προστασία του περιβάλλοντος και τη διάδοση του μηνύματος της αρμονικής συνύπαρξης του ανθρώπου με τα μεγάλα σαρκοφάγα, προχώρησε στην παραγωγή και διάθεση μιας νέας σειράς αναμνηστικών.

Μια νέα σειρά από μπλουζάκια διατίθενται από την «Καλλιστώ» σε δύο χρώματα (πράσινο και καφέ) και σε όλα τα μεγέθη. Η παραγωγή των συγκεκριμένων αναμνηστικών έγινε από εταιρεία η οποία ενεργοποιείται τα τελευταία χρόνια στην παραγωγή οικολογικών ενδυμάτων (πιστοποιημένη από το Institute of Marketecology). Με ανανεωμένα σχέδια και με τη χρήση οικολογικού βαμβακιού και οικολογικών χρωμάτων, η «Καλλιστώ» καλεί το κοινό να συμμετάσχει στην προσπάθεια της, τόσο διαδίδοντας το μήνυμά της όσο και ενισχύοντας οικονομικά το έργο της. Αποδεικνύοντας για ακόμη μια φορά τον «πράσινο» χαρακτήρα της, η «Καλλιστώ» φοράει τα καλά της» και προσκαλεί το κοινό να γίνει κοινωνός του μηνύματός της για την προστασία της άγριας ζωής και της φύσης.

Προκειμένου να πετύχει τους στόχους της η «Καλλιστώ» εξασφαλίζει τη μεγαλύτερη δυνατή ανεξαρτησία της από κρατικά και ιδιωτικά συμφέροντα, χάρη στην υποστήριξη όλων της των φίλων, που συμπράττουν - ο καθένας με τη θέλησή του και τις δυνάμεις του - στο έργο της οργάνωσης.

Στόχος της «Καλλιστώ» είναι να ευαισθητοποιηθεί το κοινό προκειμένου να γίνουμε όλοι συμμετοχοί στην κοινή προσπάθεια ενεργοποίησης των πολιτών για την αντιμετώπιση των μεγάλων, οικουμενικών περιβαλλοντικών και κοινωνικών προβλημάτων της εποχής.

Ας κάνουμε λοιπόν «μόδα» τη συμμετοχή και την ευαισθητοποίηση!

Τα μπλουζάκια, καθώς και όλα τα αναμνηστικά της «Καλλιστώ» θα διατίθενται σύντομα μέσω της ιστοσελίδας www.callisto.gr.

Νέες ερευνητικές δραστηριότητες

Η "ΚΑΛΛΙΣΤΩ" έχει αναλάβει για λογαριασμό του ΥΠΕΧΩΔΕ στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον» (ΕΠΠΕΡ III, άξονας "Τεχνική Βοήθεια") την κατάρτιση ενός Σχεδίου Δράσης για το πρόβλημα της κατάρτησης των φυσικών ενδιαιτημάτων (με έμφαση στην πανίδα) από τους υπό κατασκευή και προγραμματιζόμενους άξονες μεταφοράς (αυτοκινητόδρομοι, σιδηροδρομικές γραμμές) στην Ελλάδα.

Το όφελος από το εν λόγω Σχέδιο Δράσης είναι ότι θα αποτελέσει ένα λειτουργικό εργαλείο στη διάθεση των αρμοδίων τεχνικών Υπηρεσιών και Κρατικών Φορέων αναπληρώνοντας ένα βασικό κενό εφόσον η Ελλάδα έχασε την προηγούμενη ευκαιρία συμμετοχής στο Διερωπαϊκό Πρόγραμμα «COST 341» (1998-2003) που είχε ακριβώς τους ίδιους στόχους. Το αναμενόμενο αποτέλεσμα είναι ότι η χρήση του Σχεδίου Δράσης, θα συμβάλει ουσιαστικά στην αποτελεσματική αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων στο οικοσύστημα και την βιοποικιλότητα από την κατασκευή αξόνων μεταφοράς στη χώρα μας. Αξόνων μεταφοράς στη χώρα βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη. Η ομάδα εργασίας αποτελείται από 10 ειδικούς επιστήμονες στο θέμα.

Βόρεια Πίνδος: Παρακολούθηση της πανίδας

Επίσης η «Καλλιτώ» ανέλαβε πρόσφατα από τον Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου την υλοποίηση του προγράμματος παρακολούθησης πανίδας στην εν λόγω προστατευόμενη περιοχή συνολικής έκτασης ~2.000 τετ. χλμ (2.000.000 στρέμματα). Εμφαση θα δοθεί σε σπάνια είδη ορνιθοπανίδας, στη βίδα, στα οπληφόρα (όπως το σπάνιο αγριόγιδο) και βέβαια στον λύκο και την αρκούδα.

Ειδικό καθεστώς προστασίας στο Γράμο

Μέλη της επιστημονικής ομάδας της «Καλλιτώ» συνεργάζονται με τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων για την επικαιροποίηση και συμπλήρωση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης (Ε.Π.Μ.) των περιοχών του δικτύου NATURA 2000: «Κορυφές Όρους Γράμος» (GR 1320002) και την εκπόνηση ΕΠΜ για την περιοχή: «Όρος Δούσκον, Ωραιόκαστρο, δάσος Μερόπης, κοιλάδα Γορμού, λίμνη Δελβινάκιου» (GR 2130010). Το σύνολο της περιοχής αποτελεί σημαντικό καταφύγιο για την αρκούδα, τον λύκο και το αγριόγιδο. Η διαδι-

κασία αυτή θα καταλήξει στην ανακήρυξη της περιοχής υπό ειδικό καθεστώς προστασίας ευνοϊκό για την διατήρηση των παραπάνω ειδών.

Στο 1^ο συνέδριο Ακουστικής Οικολογίας

Α. Μέλη της επιστημονικής ομάδας της «Καλλιτώ» συμμετείχαν με προφορική ανακοίνωση-πόστερ στο 1ο Διεθνές Συνέδριο «Ακουστικής Οικολογίας» που έγινε τον Νοέμβριο 2007 στην Κέρκυρα. Η ανακοίνωση είχε τίτλο «Προκαταρκτικά στοιχεία συσχέτισης προτύπου κίνησης της καφέ αρκούδας (*Ursus arctos* L.) και της κατανομής του παραγόμενου θορύβου από την κατασκευή – λειτουργία της Εγνατίας Οδού στο Εθνικό Πάρκο της Β.Πίνδου».

Επανεκδίδεται το "Κόκκινο Βιβλίο"

Μέλη της επιστημονικής ομάδας της «Καλλιτώ» συνεργάζονται με το Πανεπιστήμιο Βόλου, Εργαστήριο Διαχείρισης Οικοσυστημάτων και Βιοποικιλότητας, Τμήμα Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος για την επικαιροποίηση των στοιχείων σε ότι αφορά την κατάσταση των πληθυσμών της καφέ αρκούδας και του λύκου στο πλαίσιο επανέκδοσης του «Κόκκινου Βιβλίου» των Απειλούμενων Σπονδυλοζώων (Red Data Book).

■ Μέλος της επιστημονικής ομάδας της Καλλιτώ συμμετείχε στην επιστημονική δημοσίευση με τίτλο: «Distance-based criteria to identify minimum number of brown bear females with cubs in Europe» στο διεθνές επιστημονικό περιοδικό *Ursus*, 18 (2): 158-167.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

- το Σύλλογο Γονέων και τα παιδιά του Αρσάκειου Νηπιαγωγείου Θεσσαλονίκης για την ευαισθητοποίησή τους σε θέματα προστασίας περιβάλλοντος και για την ευγενική τους δωρεά στην «ΚΑΛΛΙΣΤΩ».
- τη φίλη μας Μαρίνα Λεωνοδοπούλου για την πολύτιμη βοήθειά της στην έκδοση έντυπου υλικού της «Καλλιτώ».

Κινητοποίηση εθελοντών στο Σιδηρόνερο Δράμας

Δράσεις ενημέρωσης και κινητοποίηση εθελοντών για την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση παραγωγών και επισκεπτών θα πραγματοποιηθούν στο Σιδηρόνερο Δράμας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα θα διαρκέσει 10 μήνες και θα λήξει στο τέλος του 2008. Συνοπτικά το πρόγραμμα προβλέπει την αναπαραγωγή εντύπου για τα μέτρα διαχείρισης (ηλεκτροφόρες περιφράξεις, ελληνικός ποιμενικός, οπωρώνες, μπάρες διάβασης) και μείωσης των συγκρούσεων μεταξύ των ανθρώπων και της άγριας πανίδας. Στη διάρκεια του σχεδίου θα διοργανωθεί ημερίδα-εκδήλωση σε συνεργασία με την κοινότητα και τον Φ.Δ.Ο.Ρ. (Φορέα Διαχείρισης Οροσειράς Ροδόπης).

Με τους κτηνοτρόφους του Λαγκαδά

ΣΤΙΣ 18 ΜΑΡΤΙΟΥ 2008 οι συνεργάτες της "Καλλιστώ" πραγματοποίησαν ενημερωτική συνάντηση με θέμα το λύκο με τους μαθητές των πρώτων τμημάτων της Β' και Γ' Γυμνασίου του 1^{ου} Γυμνασίου Ελευθερίου-Κορδελιού.

Με τη λήξη της ενημέρωσης, οι μαθητές χωρίστηκαν ανά τμήμα και ανέλαβαν, το κάθε ένα, τη δημιουργία ενός ερωτηματολογίου ώστε να το χρησιμοποιήσουν στη συνάντηση με κτηνοτρόφους που είχε προγραμματιστεί. Το ένα τμήμα ανέλαβε τη δουλειά των δημοσιογράφων και το άλλο τη δουλειά των ερευνητών πεδίου. Στις 27 Μαρτίου τα δύο τμήματα επισκέφτηκαν δύο κτηνοτροφικές μονάδες, μία με βοοειδή και μία με αιγοπρόβατα, στην ευρύτερη περιοχή του Λαγκαδά, ώστε να συμπληρώσουν τα ερωτηματολόγια σύμφωνα με τις απαντήσεις που θα έπαιρναν από τους κτηνοτρόφους. Η επιλογή των μονάδων έγινε με βάση τα στοιχεία του ΕΛΓΑ για ζημιές από λύκο στο ζωικό κεφάλαιο. Οι μαθητές εφόσον συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια έγραψαν ένα άρθρο ώστε να φιλοξενηθεί σε

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΦΑΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΙΔΟΥ

αυτό το τεύχος του περιοδικού μας. Στο άρθρο αποτυπώνονται οι υπερβολές, οι αντιφάσεις και οι προκαταλήψεις που συνοδεύουν την παρουσία του λύκου στην περιοχή: οι... ήρεμοι λύκοι καταβρόχθισαν 49 ζώα, με 1-2 επιθέσεις το χρόνο!

Οι συναντήσεις αυτές έγιναν στο πλαίσιο

του προγράμματος που έχει αναλάβει η "Καλλιστώ" Δικτύωση με εκπαιδευτικούς, μαθητές και γονείς με στόχο την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση στο Δήμο Ελευθερίου-Κορδελιού που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας.

ΜΕ ΤΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΜΑΤΙΑ:

Τελικά οι... οικολόγοι Ξαμόλησαν ή όχι άγριους λύκους;

ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΚΑΜΕ δύο κτηνοτρόφους στην περιοχή Λαγκαδά. Ο πρώτος κάνει αυτή τη δουλειά εδώ και 10 χρόνια, όταν δόθηκε επιδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο δεύτερος κάνει τη δουλειά του κτηνοτρόφου 30 χρόνια. Χαρακτηριστικά μας λέει πως «γεννήθηκε κτηνοτρόφος».

Μεγάλο ρόλο στην επιλογή του επαγγέλματος και των δύο κτηνοτρόφων έπαιξε ο πατέρας του κάθε ένα, ο οποίος έκανε το ίδιο επάγγελμα. Στην ερώτηση για το πόσο επικίνδυνο είναι το επάγγελμα, ο πρώτος κτηνοτρόφος μας απάντησε αρκετά.

Ο δεύτερος παραδέχτηκε ότι το επάγγελμα του κτηνοτρόφου, όπως όλες οι δουλειές, είναι επικίνδυνο αλλά μας είπε πως η δουλειά είναι χαρά και γι' αυτό δεν παραπονιέται.

Σύμφωνα με τους δύο κτηνοτρόφους, ο λύκος είναι το πιο επικίνδυνο ζώο και αποτελεί κίνδυνο για τα κοπάδια τους. Είναι πολύ επιθετικός και τρομακτικός, ιδιαίτερα την εποχή του ζευγαρώματος.

Ο πρώτος κτηνοτρόφος έχει δεχθεί συνολικά 7 επιθέσεις από λύκο, στις 2 από τις οποίες ήταν παρών. Ο λύκος κάνει 1 με 2 επιθέσεις τον χρόνο.

Σύμφωνα με τον δεύτερο κτηνοτρόφο, ο λύκος έφαγε 49 ζώα από το κοπάδι του και μας λέει πως οι επιθέσεις του λύκου γίνονται κυρίως τη μέρα. Για τις ζημιές του λύκου δεν παίρνουν αποζημίωση καθώς υπάρχουν περιορισμοί. Κοντά στην περιοχή βρίσκονται περίπου 15 λύκοι, οι οποίοι ωστόσο έχουν συνηθίσει την παρουσία του ανθρώπου και έχουν πρεμύσει.

Ο κύριος Σωτήρης, ο δεύτερος από τους 2 κτηνοτρόφους, έχει παρατηρήσει ότι μερικοί λύκοι είναι πιο ήρεμοι από τους άλλους. Στους λύκους που υπάρχουν στην περιοχή περιλαμβάνονται και λύκοι που έχουν αφαιρεθεί από οικολόγους. Αυτοί οι λύκοι, κάνουν, όπως λένε, τη μεγαλύτερη ζημιά. Ωστόσο οι οικολόγοι αρνούνται ότι έχουν αφήσει λύκους, αφού το κόστος είναι αρκετά υψηλό.

Για να προστατευτούν χρησιμοποιούν διάφορα μέσα. Ο πρώτος κτηνοτρόφος, αν και δεν παίρνει επιδότηση για αυτό, έχει κάνει αίτηση στον "Αρκτούρο" για έναν ελληνικό ποιμενικό σκύλο, αλλά ακόμα δεν έχει λάβει απάντηση. Ο κύριος Σωτήρης, δε διστάζει να χρησιμοποιεί όπλα για να προστατευτεί από τη ζημιά που του προκαλεί ο λύκος.

Ισχυρότεροι μαζί σας!

Αγαπητοί αναγνώστες,

ΜΕΤΑ από 4 χρόνια διαρκούς παρουσίας στα θέματα που αφορούν στην άγρια ζωή και στη φύση, δίνοντας έμφαση στα μεγάλα σαρκοφάγα, οι άνθρωποι της περιβαλλοντικής οργάνωσης "Καλλιστώ" θέλουν να ευχαριστήσουν όσους και όσες ήτανε αρωγοί στην προσπάθεια μας, κάνοντάς την και δική τους.

Το θέμα της διατήρησης της άγριας ζωής δεν είναι μόνο υπόθεση δική μας, αλλά και ούτε διεκδικούμε κάτι τέτοιο.

Πιστεύουμε πως με συλλογική προσπάθεια και την ενεργή συμμετοχή σας μπορούμε να πετύχουμε ακόμα περισσότερα στο έργο που ξεκινήσαμε ανεξάρτητα με τις δυσκολίες που ενδέχεται να αντιμετωπίσουμε.

Ο πιο μεγάλος στόχος των προσπαθειών μας είναι να μπορούμε να παρεμβαίνουμε απερίσπαστοι από κυβερνητικές και επιχειρηματικές προσταγές με τις οποίες πολλές φορές ερχόμαστε σε ρήξη. Η μοναδική λύση είναι η ενεργοποίηση και συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων γίνεται σε αυτή την προσπάθεια.

Κάποτε ένας πολιτικός είπε: *"Πολλοί μας ερωτεύονται αλλά λίγοι μας νυμφεύονται"*.

Σήμερα στην "Καλλιστώ" αναρωτιόμαστε μήπως έφτασε η ώρα να μετατρέψουμε σε ισχύ πολιτών την απλή υποστήριξη.

Να εμποδώσουμε, με τη συστηματική μας σχέση, ένα διαρκή διάλογο για τους καυτούς φακέλους του βαλκανικού μας περιβάλλοντος και να μετατρέψουμε την απλή συμπάθεια σε δυναμική συμμετοχή.

Με αυτό το τεύχος ολοκληρώνεται η υποστήριξη που μας παρείχε η κοινοτική πρωτοβουλία INTERREG.

Σας ευχαριστούμε όλους θερμά!

Υπουργείο
Οικονομίας &
Οικονομικών

Κοινοτική Πρωτοβουλία

Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής
Ανάπτυξης

Η έκδοση του περιοδικού συγχρηματοδοτείται στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας INTERREG από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης κατά 75% και το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών κατά 25%.